

Povprečno pride na vsako hranilno knjižico gld. 402 01 proti gld. 423 63 v prejšnjem letu; to znižanje povprečne višine kaže, da se množi število hranilnih vlog v pravem pomenu besede, za katere je hranilnica v prvi vrsti ustanovljena.

Te vloge naložili so takole:

Na hipoteke posodili so	gld.	504.071 73
koncem leta 1892. znašala so hi-		
poteke	„	1,351.617 40
	<u>gld.</u>	<u>1,855.689 03</u>
a ker so stranke (mej temi 19)		
dolg popolnoma odplačale	„	34.919 74
znaša stanje hipotek koncem l. 1893.	gld.	1,820.769 39
Občinska in deželna posojila,		
ki so znašala leta 1892.	„	138.468 23
zvišala so se v teku l. 1893. za	„	37.500 —
oziroma po odbitku l. 1893. odplačanih	„	2.650 52
	<u>gld.</u>	<u>34.849 48</u>
na	gld.	173.317 71

Tudi lombard poskočil je od gld. 10.902 v letu 1892. na gld. 12.902.

Stanje menic popelo se je od gld. 34.076 04 za gld. 13.141 29 na gld. 47.217 33.

V teku leta predali so nekatere efekte in tem potem realizovali malone ves književni dobiček pri efektih iz l. 1892., ki ni le, kakor pozneje s številkami dokažemo, največ pripomogel, da smo leta 1892. tako ugodno za ključili, ampak pripomogel nam je tudi, da preostaja letos še gld. 1.229 11 čistega dobička iz tega poslovanja.

Stanje tekočega računa znižalo se je za blizu stotisoč goldinarjev na gld. 298.458 29 in sicer zbog večjih izplačil vlog, kar je hranilnici pa konečno le hasnilo, ker ji drugi denarni zavodi po veliki večini nižje obrestujejo njene vloge, nego jih ona svojim vlagateljem.

Na račun inventarja odpisalo se je tudi letos 5 % radi obrabe.

Od ustanovnih troškov odbila se je letos tudi ista svota z gld. 990.44 1/2, katero je dosedaj imela mej aktivi kot ustanovno premoženje, radi tega, ker je vrednost tega premoženja v teku hranilničnega obstanka tudi skoraj zginila.

Le izključno radi tega pade letošnji dobiček pod oni, katerega je izkazala l. 1892. (Konec sledi)

Kmetijske raznoterosti.

Iz Ziljske doline na Koroškem se nam piše, da ozimina jako lepo kaže, le dežja nekoliko primanjkuje. Upati je dobre letine. Živina se draži, v veliko veselje živinorejcev, kateri jo imajo kaj prdati.

Raki. Iz Osoj na Koroškem se nam piše. Pred tremi leti je v našem jezeru prikazala se račja kuga in pobrala vse rake, od katerih so ljudje v našem kraju imeli lepe dohodke. Sedaj pa gotovo mine nekaj let, predno se raki zopet zarede.

Konjska razstava bode letos od 12. do 20. maja na Dunaji. Oglasilo se je že jako mnogo udeležencev. Razstavljenih bode nad 25 najlepših konj. Poleg tega bode pa raz-

stavljenih več obrtnih predmetov, ki so v zvezi s konjarstvom. Razstava obeta v vsakem oziru biti jako zanimiva.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Ako si ogledujemo zalo lice trsatske romarske cerkve od zunaj, mislimo, da je ona razdeljena znotraj v tri ladije. Pa temu ni tako. Prestopivši njen prag vidimo, da ima ona le glavni srednji oddelek, kateremu je prizidana kot presvetišče natančno po dolgosti in širokosti posneta Marijna hišica, kakor sem to že zadnjič omenil. Druga ladija razširja se na evangeljske strani cerkve, in je zaradi mnogih pod njo vravnanih rakev za stopnjo višja nego glavna; prostor za glavno ladijo na episteljski strani pa zavzema cerkvi tikoma prizidani samostan. Ko sem prestopil cerkveni prag, obustavilo je moje korake koj pod muzičnim korom zelo veliko število lepih votivnih tabel, ki romarjem kažejo in svedočijo, kako so se že mnogi mornarji borili z razjarjenimi morskimi valovi, klicali Marijo trsatsko na pomoč, in čudovito rešeni bili.*) (Zlasti Jadransko morje je zaradi svojih strahovitih viharjev na najslabejšem glasu.) Zato poleg drugih pobožnih romarjev posebno mornarji radi hodijo na Sv. Trsat na božji pot. Zraven votivnih tabel videl sem viseti nekake vence, — če se sploh tako imenovati smejo, — ki imajo nekako sličnost z okroglimi balončki. Slučajno ni bilo nikogar v cerkvi, da bi ga bil vprašal, kako narod te

*) Mej mnogimi drugimi votivnimi tablami zanimala me je zlasti neka ondi obešena fotografija v zlatem okviru, katero sem okolu l. 1875. pri moji tedanji navzočnosti na Sv. Tersatu že videl. Morebiti kakih par let poprej odjadrala je bila neka avstrijska ekspedicija pod poveljstvom dveh častnikov (ako se prav spominjam, zval se je eden Payer) na daljni sever iz znanstvenih namenov. Udeležnikov bilo je, ako se prav spominjam, okolu dve sto. Posrečilo se jim je bilo sicer res, priveslati in dospeti tako visoko proti severnemu tečaju, kakor pred njimi še ni bil prišel nihče, in so ono pokrajino na čast in slavo presvitlega našega vladarja in cesarja nazvali »Franc Jožefova dežela«; a severno morje navilo jim je bilo, kakor pravimo »uro« tako, da je bila vsa ekspedicija v nevarnosti, poginiti. Ladija jim je namreč primrznila v led, in ker ni bilo nobenega upa, rešiti je ledenih okovov, napotili so se peš nazaj. Preden so se poslovili od barke, fotografirali so si jo in pustili so v njej do malega vse razen obleke in živeža. Na ročne sani naložili so si male čolne in svojo prtljago, in vozili samotež po ledenih planotah; — ako so prišli do vode, spustili so zopet čolne v njo in naložili poleg sebe še sani. Lahko si je misliti smrtno nevarnost, v kateri so se nahajali. Na njih največjo srečo naleteli so bili, če se prav spominjam na neke ruske ribiče, in ti so jih oteli gotovega pogina. Eden izmed vdeležnikov te vratolomne ekspedicije je blizu Reke doma. On je zgoraj omenjeno fotografijo prinesel trsatski Majki Božji v zahvalni dar, o tej priliki poklonil se tudi čč. gg. oo. Frančiškanom, in zagotavljal jih, da bi se v enake nevarnosti ne podal nikdar več za vse zaklade celega sveta. (Ako kateri č. g. bralec »Novic« dospe kedaj na Sv. Tersat, naj ne zamudi, ogledati si omenjene fotografije!) Pisalec.

olepšave imenuje. Slišal sem, ako se prav spominjam, da se s takim nakitom ozalšajo čolni in male barčice, kadar se kot nove vprvič spustijo v morje. To je tedaj tudi nekaki djanski izraz in pobožno priporočilo vernih mornarjev v varstvo „Marije morske zvezde.“ Naj bi bila kličajočim vedna mogočna pomočnica; kajti morske nevihte in viharji niso nikake šale!

Pomikaje se po cerkvi najprej gori stala sta mi k desni steni tikoma prislonjena altarja sv. Nikolaja in sv. Janeza Nepomuka; ob vhodu v presvetišče k desnej in levej, z licem po cerkvi obrnjena, pa se nahajata lepa marmeljnasta altarja sv. Katarine in sv. Mihaela. Presvetišče loči od glavne cerkvene ladije iz kovanega železa umetno napravljena pregraja, ki sega noter gori do oboka, in je okinčana nad vraticami, skozi katera se pride v presvetišče, s cesarskim orlom. Prestopivši skozi ta vhod nahajal sem se tukaj v natančno po nekajni nazareški in sedanji loretski sveti hišici posneti kapelici. Glavni altar je zgotovljen iz marmeljna. Dal ga je postaviti l. 1691. zagrebški dostojanstvenik Janez Uzolini. Kakor imajo zlasti pri nas po Slovenskem v mnogih krajih veliki altarji tako zvane „trone“, v katerih se nahaja glavni altarni kip (ali pa slika), in se le o večjih praznikih in slovesnostih odpirajo ter ljudstvu v počeščenje odkrivajo, tako je vravnano tudi na glavnem altarju trsatske cerkve. Marijna slika namreč, katero jo je izmalal sv. evangelist Lukež, in so jo papež Urban V., kakor je bilo že popred enkrat povedano, podarili kakor nekako odškodnino trsatski cerkvi, postavljena je v „tronu“ in se vsaki dan le pri eni ali dveh sv. mašah odpre in pobožnemu ljudstvu v počeščenje odkrije in pokaže; drugače pa je zakrita s sprednjo sliko. Stene in strop v kapelici so okinčane s presnimi slikarjimi, ki predočujejo glavne dogodke in zgodovino sv. hišice, namreč: slike njenega prihoda in odhoda, kakor tudi slovesnega kronanja milostipolne slike v preteklem stoletji. Predmetov za ogledovanje in zanimanje nudi se tedaj človeku tu pač dovolj. Prvikrat nahajal sem se na tem slovečem Marijnem božjepotnem kraju l. 1869., katero leto štejem kot najsrečnejše v vsem svojem življenji, in čeravno sem bil poznej menda še dvakrat kot romar v tem svetišču, nisem bil ničmanj tudi ta pot nekako ginjen in opravljal sem svojo pobožnost po mogočnosti najbolje. Saj smo vsi nekaki duševni mornarji na razburjenih valovih časnega življenja, ter pomoči od zgoraj v časovnih in duševnih zadevah čez in čez potrebni. In ravno taka mesta, kakor je sv. Trsat, pomagajo človeku povzdigovati duha v nadzemske višave.

Za čas šestoletnice bila je menda vsaki dopoldan ob 10. uri sv. maša za romarje, katere sem se vdeležil tudi jaz. Opravljala se je v stranski ladiji na lepem altarju slovečega sv. Antona Padovanskega. Po sv. maši šel sem v zakristijo, da si kupim ondi v spomin svojega romanja znameniti zgodovinski spis in ob enem molitvenik „Svetišče Matere Božje na Trsatu“. I. del, ki ima tudi nekoliko ilustracij, obsega 176 strani; II. del, molitvenik, pa šteje 431 strani. Le škoda je, vsaj po mojih mislih,

da je oblika te knjige nekako preokorna, ker je premajhna in predebela, in je ni lahko spravljati v žep.

(Dalje sledi.)

Deset let v Ameriki.

(Iz osebnih spominov Rusa P. Tverskega.)

IV.

(Dalje.)

Moj novi tovariš bil je človek brez vsacih sredstev, ki je ravno izgubil svoje premoženje v nesrečni spekulaciji v Virginji. Bil je vdovec z veliko rodbino, jako prikupljiv in dobrodušen človek in jako izveden v kupčiji. Zmenila sva se v pol ure in sklenila po poldrugi tisoč vložiti v začeto trgovino. Jaz sem že tedaj imel neomejen kredit, zaradi svoje lesne kupčije in zalaganja stopil sem v neposredno zvezo s severom, kupujoč naravnost v Novem Jorku, Bostonu in Filadelfiji vse, kar mi je bilo potrebno. Moje ime je imelo veliko veljavo v vseh trgovskih agentstvih, katera imajo o samostojnih trgovcih in tovarnarjih v Zjedinjenih državah natančne sezname o njih denarnih razmerah, rekli bi o njih moralni kakovosti. Te spiski se vsak mesec pregledajo, popolnijo in popravijo. Vsled tega kredita sva s svojima tremi tisoči kupila blaga za deset tisoč in začela trgovino. To prodajalnico sva imela do 1888. leta, ko sem jaz vse prodal, kar sem imel v Floridi, in v teh petih letih sem se dobro seznanil s trgovino skoro vsake vrste.

Devet desetih trgovine ameriške, če ne večje v rokah raznih komisarjev, middlemen, posrednikov, kakor jih tukaj imenujejo. Skoro nemogoče je kaj kupiti iz prve roke. Vsaki zavod, vsaka tovarna prodaja vse svoje blago kakemu faktorju, kateri je prodaja na drobno po vseh Zjedinjenih državah. Pa se ne le to; tak faktor, ko se mu je posrečilo, monopolirati kako vrsto proizvodov, imenuje faktorje druge vrste, ki blago prodajajo v gotovem ozemlju, v jedni državi, nekaterih grofijah ali pa tudi le v jednem mestu. V takem slučaju je popolnoma nemogoče kupiti blago iz prve roke, dobimo ga še le iz tretje od kakega faktorja in moramo že plačati dvema trgovski dobiček. Trgovina z vsakim blagom, katera ima kaj pomena, je tako organizovana minnepoliška moka, kalifornsko sadje v ploščinastih pušicah, vse boljše vrste mila in suhih drožij, boljše suho sadje, kmetijski in drugi stroji, zastori, sir, boljši čevlji in dokolenice, boljši klobuki — vse to se mora predrago plačati, včasih dvakrat tako drago, kakor stane. In to le zaradi tega, da se vzdržujejo ti faktorji. Celo trgovino s kakim blagom, kakor je bombažno in volneno vsake vrste, če tudi so take tovarne razstresene po vseh Zjedinjenih državah, je v rokah posrednikov. Vsi izdelki kake bombažne (pavolne) tovarne v Severni Karoline ali v volnene tovarne v Ohaii odpošlje se iz Novega Jorka v Boston in od tod se pošlje nazaj in dostikrat ravno v tisto mesto kakor je izdelano v